

ЫНУЫЛАР

Баләбәй калаһы Башкорт гимназия – интернаты гәзите № 4 (112), февраль 2019 йыл

Кәзерле гимназия егеттәре!

Ысын күңелдән һеззе Ватанды һаклаусылар көнө менән котлайбыз!

Тыуған илде һаклау – дәүләтебезең һәр гражданының изге бурысы ул. Төрлө быуын кешеләре Рәсәй Кораллы Көстәренең данлыклы тарихы, көс-кеүәте менән һаклы рәүештә зорурлана.

Бөгөн без ветерандар алдында хөрмәт менән баш эйәбез. Халкын, Тыуған илен фашизм коллогонан һаклап калған кешеләргә мәңге рәхмәтлебез. Шулай ук югары профессионализм, каһарманлык һас булған, ил һағында торған һалдаттарыбыззы ла ысын күңелдән байрам менән котлайбыз. Барығызга ла бәхет, коростай ныклы һаулык теләйбез, изге бурысығыззы үтәгәндә тик уңыштар юлдаш булһын.

23 февраль

23 февраль – Ватанды һаклаусылар көнө. 1917 йылдың 7, 8 ноябрәндәге кораллы восстание еңгәндән һуң Совет власына эске дошмандар менән генә түгел, ә тышкы дошмандар менән дә һуғыш алып барырга тура килә - Беренсе донъя һуғышы дауам итә һәм бәрелештәр Рәсәй территорияһында барған була. Совет хөкүмәте Германия һөжүменән һакланыу өсөн регуляр хәрби көстәр ойоштороу эшенә тотона. Ул сакта Кызыл армияға һәм Кызыл флотка хезмәт итеүгә үз теләге менән генә сакырлар.

15 декабрзә үк тыныслык тураһында килешеү төзөлөүгә карамастан, 1918 йылдың 18 февралендә австро-герман һәм төрөк ғәскәрзәре Рәсәйгә бәрәп керә һәм Украина, Белоруссияны, Прибалтиканы басып ала. 21 февралдә Совет хөкүмәте халыкка “Ватан куркыныс астында!” тигән мөрәжәғәт менән сығыш яһай. Ә 23 февраль тик 1923 йылда ғына Кызыл армия көнөнә әүерелә. 1946 йыл ул Совет армияһы һәм Хәрби - диңгез флоты көнө тип үзгәртелә. Күсәгилешлек традицияларын һаклап, 1995 йылдың 10 февралендә был көн Рәсәйзә Ватанды һаклаусылар көнө тип иғлан ителде.

Ватанды һаклау борон-борондан ир - егет эше булған. Ватан урал сиктәренән сығып, бөйөк Рәсәйгә әйләнгәс тә, башкорт уны Ватаны тип кабул итеп, дошмандарға каты аяуһыз һуғышқан.

Француздарға һәм немец фашистарына каршы һуғыштар юкка ғына тарихта Беренсе һәм Икенсе Бөйөк Ватан һуғышы булып калмаған бит.

Изге йоланы дауам итеп, 23 февраль безең йәмғиәттә тотош ир – егеттәр байрамына әүерелде.

Йосопова Радмила, 6-сы 6 класы укыусыһы.

*Егет янына
егет бәһа,
ғәскәр була,
Калкан булып
Тыуған илен
һаклап тора.
Сәйфи Кудаш.*

Олатайым – ветеран!

Олатайым – ветеран!
Һуғышта ул катнашқан.
Оло яузарзы енеп
Көмөш мизалдар алған.
Кәрәк булһа һәр егет,
Катнаша бит һуғышта.
Кайһы берзәр вафат була,
Һәм мәңгегә истә кала.
Салауат батыр һымак
Бик кыйыузар егеттәр.
Илгә әгәр һуғыш килһә
Улар һакка басырзар.
*Изиәтуллина Сулпан,
6 –сы 6 класы укыусыһы.*

Котлайым!

*Атайымда котлау һүззәре
Атайымды байрам менән
Котларға шиғыр язам.
Озон ғүмер, сәләмәтлек
Теләргә мин ашығам.
Һәм шулай за бәхет, шатлык,
Уңыштар, байлык, муллык
Калдырмастар һис қасан да
Мин быға бик ышанам.
*Вәлиәхмәтова Динара,
8-се 6 класы укыусыһы.**

Илебеззе һаклайык!**Зур байрам!**

Илдә енеү, зур байрам.
 Бөтә халык шатлана.
 Кулдарына сәскә тоткан
 Атай, әсәй һәм бала.
 Кешеләрзең күз йәше
 Юғалтыузар, кайғылар.
 Өләсәйзәр, бабайзар
 Тып-тын калып илайзар.
Кузина Рената,
 7-се б класы укыусыһы.

Минең атайым

Минең атай бик уңған,
 Күпте күргән, күп белгән,
 Һис тә куркып калмаған,
 Сит илдә лә ул булған.
 Тыуған илде һаклаған.
 Беззең иң кәзерлебез,
 Яратам мин бик һине
 Онота күрмә мине.
Миһранова Юлиә,
 6-сы б класы укыусыһы.

Атайым

Горур мин был донъяла
 Атайым тик булғанға.
 Эй кыуанам, шатланам
 Атайымды яратам.
 Бик акыллы һәм көслә,
 Эй, шәп минең атайым.
 Шуға ла ер шарынан
 Горурланып атлайым.
 Ғаилә тормошо -Атай!
 Беззең ғаилә бик татыу
 Атай булғанғалыр ул.
 Кызыктарзы күрһәтә,
 Ә без кәләбез бергә.
 Атайыма карайым да
 Тик кыуанам мин уға.
 Бар күңелдән ғорурланам
 Шундай ғаиләм булғанға!
Шәрифуллина Альбина,
 8-се б класы укыусыһы.

Письмо деду

Шестьдесят четвертая весна
 Победы,
 Шестьдесят четвертая волна
 По небу.
 Сегодня нежно разлилась
 По всей России благодать –
 И я хотела бы сказать...

Здравствуй, мой дедушка, мой прадед Идиатуллин Карим Идиятович. Хотя я тебя и никогда не видела, я очень тебя люблю. Я горжусь тобой, мой дедушка, твоим подвигом.

Ты пал смертью храбрых в самом конце войны, в апреле 1945 года. Как ждали тебя домой твои преданная жена и трое детей, но ты к ним не смог вернуться.

Наша бабушка, которой в июле исполнится девяносто два года, до сих пор о тебе вспоминает с любовью и добротой. Она, овдовев в свои 24 года, подняла и поставила на ноги ваших троих детей.

Все эти годы она, дедушка, не забывала о тебе. Сейчас у тебя уже 8 внуков и 12 правнуков. Ты очень гордился бы нами.

В каждой семье есть ценности, которые переходят из поколения в поколение. Нам же от бабушки перешли твои треугольные письма с войны.

Они не прибавили нашей семье материального достатка, но одно прикосновение к ним уже очищает душу, помогает понять, чем отличается истинная жизнь от суеты.

Моя тетя, твоя внучка работает библиотекарем, она оформила стенд в твою честь. А я написала научную работу.

Там твои фотографии, письма с войны, нежные, полные любви и заботы письма воина, письма защитника.

Жизнь твоя, мой дедушка, оборвалась на взлете, как и у многих десятков и сотен тысяч твоих ровесников - война не щадила ни молодых, ни старых.

Ведь вы, как сказал Ю. Фучик, «И мертвые будете жить в частице вашего великого счастья, ведь мы вложили в него нашу жизнь...»

Спи спокойно, наш любимый дедушка. Спасибо тебе за то, что благодаря тебе мы живем на этой земле, радуемся жизни, мирному небу над головой!

Мы тебя никогда не забудем!

Твоя правнучка Чупан.

Идиатуллина Чулпан, ученица 6 б класса.

**Үз еремдә дәүләт теле – башкорт телем,
Котоң кайтһын, көсөң ташһын, даның артһын!
К. Аралбай.**

21 февраль - Халык-ара туған телдәр көнө

Туған телем – тыуған илгенәм
Иркәләп тә һөйөр ергенәм.
Әсәм кулдарының назы ул,
Күнелемдән шаулы язы ул.

Г. Котоева.

Миненсә, донъялағы иң матур, иң нәфис, иң бай, иң назлы тел – ул башкорт теле!
Башкортостан тигән илдә йәшәгәс башкорт телен үстөрөү, өйрәнөү мөһимдер, тип уйлайым.
Туған телебеззә сыккан телевизион тапшырыуларҙы карау, радиотапшырыуларҙы тыңлау за күнелемә илаһи моң, дәрт өстәй. Әлбиттә, үз телен һанға һуҡмаусылар за оһрап китә.
Балаларының туған телгә, милләткә һөйөү тәрбиәләү һәр ата-әсәнәң изге бурысы икәнән онотмаһындар ине. Башкорт милләтенән булмаһалар за туған телдә бер һүз зә әйтә алмаусылар етәрлек әле.

Туған тел - кешенәң фекер йөрөтөү һәләтен үстөрә, аҡыл үсешенә ярзам итә. Ул баштан ук туған телдән бөтөн ауаздарын да үзләштерергә тейеш. Дөрөс һөйләү уның һүз байлығын арттыра.
Һәр кеше үзенәң туған, ата-әсәнәң асыл телен мотлак белергә, һәм әзәбиәттә өйрәнөүгә зур иғтибар бүлөргә тейеш.

Туған телендә көндәлек тормошонда, көнкүрөштә генә аралашыу коралы итеп кулланыу аз әле.
Туған телдә, бөтәһенән дә әлек, яратырга кәрәк. Яратыу ғына, бәлки, етмәйзәр. Уның мөмкин тиклем бөтә закондарын беләү мотлак. Яғымлы яңғыраған, иң һескә хис-тойғоларҙы ла бай бизәклә итеп, күп яклы һүрәтләү сараларын кулланып, һынлы итеп, төрлө шарттарҙа һәм төрлө стилдәрҙә һөйләй белергә, яза белергә лә кәрәк.

Әсәм теле миңә сәсэн теле
Унан башка миңә халым юк,
Йөрәгендә халкы булмағандың
Кеше булырға ла хақы юк.

Әсә телендә кеше илен, донъя матурлығын белә башлай. Уның шул телдә фекерләү зауығы формалаша. Уй күрке тел икән – тел күрке һүз. һүзә яғымлының үзә лә яғымлы, теле матурзың күнелә лә матур.

Туған тел тураһында шиғырҙар ижад итәләр, йырҙар йырлайҙар, мәкәлдәр сығаралар. Мәсәлән: тел әсәнәң теләге, тел - әсәнәң балаһына иң кәзерле бүләге, Туған телдә кәзерләгән халыҡ – кәзерле булыр.

Шуның менән бергә әсә теле – халыҡ аҡылының, тойоуҙары һәм эштәренәң киммәтлә хазинаһы. Уны өйрәнөү баланы халықтың бөтә рухы менән туғанлаштыра.

Нәсретдинова Алһыу, 7 – се б класы укыусыһы.

Телем

Телем миңә телкәйәм!
Берзән берем кәзерлем!
Әлегә тиклем һаҡланың
Изге башкорт тарихың.
Өйрәттең беззә һин гел дә
Хөрмәт итә белергә,
Серлә асқыстар бирзән,
Рәхмәт әйтәбез һиңә.
Зарипова Сафина,
6 – сы б класы укыусыһы.

Йәмле кыш

Ялтырай ерзә карҙар.
Йылмайып та карайҙар.
Кызыл битлә малайҙар
Кар бабайҙы яһайҙар.
Урмандар һәм яландар
Ап – аҡ карҙа яталар.
Оло матур йылғалар
Боз астында ағалар.
Ғәлиева Динә,
3 – сө а класы укыусыһы.

Иң ягымлы һөйөү һүзәрә һезгә багышлана!

Һөйгәнемә хат

Тағы ла хат язам...
 Яуап бирмәһең, һин миңә.
 Белһән ине, нисек яратам,
 Һөйәм, көтәм, һағынам?!
 Язам да һиңә, йырттам-
 Дәфтәр биттәрән эрәм итәм.
 Тик һиңә генә әйтәм:
 «Йәш дуҫ, һине, яратам!»

**Михранова Юлиә,
 6-сы б класы укыусыһы.**

Һылыукай рубрикаһы

Без, кыззар, барыбыз за һәр вақыт матур булырға тырышабыз. Тышкы киәфәтең генә матур булмаһын, эске яктан да матур булырға кәрәк. Һәм шулай ук, сәләмәт тормош алып барыу, тыныс холокло булыу бик мөһим. Миңең кағизәләрге кулланһан матур кызыккай булырһын:

☺ Етешһезлектәрән тураһында онот. Тик якшы яктарыңды ғына уйларға тырыш.

☺ Үзеңдең айырым стилинде тап. Бүтәндәрҙе кабатлама.

Мин бирешмәм!

Көтәм һине, карап төнгө күккә
 Ай яктыһы төшә миңең күзгә.
 Йондоззар йылмайып күз кыса,
 Тик һин генә юк, йәнем, янымда.

Йомшак аҡ кар миңең уска төшә
 Иреп бөтә ул тамсы йәш һымаҡ.
 Һин булмағас, вақыт озақ үтә
 Килерһең кеүек, иртә яз һымаҡ.

Һине көтөү йәйен королюкта
 Теләгәндәй ямғыр тамсыһын.
 Һөйөү хисе ошо вақытта
 Шәбәйтәлер йөрәк тибешен.

Көззәр етте, тәбиғәттә-
 Гөлдәр һарғайып бөттө.
 Миңең һөйөү хистәрәм дә
 Мизгел менән үтеп китте.

Тик бел, егет, мин бирешмәм!
 Бер қасан да юғалтам!
 Мөхәббәтемде осратқас,
 Уны башқа юғалтмам!

**Шәрифүлина Альбина,
 8-се б класы укыусыһы.**

☺ Вақытыңды файзалы итеп үткәр. Куп укып, белеменде арттырып тор.

☺ Үзеңде ышаныслы тойоп, гел алға ынтыл. Берәр максат куй за һәм шуға табан бар.

☺ Алдашыу, көнләшеү кеүек сифаттарзан котолорға тырыш. Сөнки улар һине берәй вақыт уңайһыз хәлдә қалдырыу ихтимал.

☺ Косметиканың самаһын белеп куллан. Кулдағы, аяктағы тырнактарың тәртиптә булһын.

☺ Үзең тураһында күп һөйләмә. Башқалар һинән һорашһын. Иң якшыһы, үзең уларға төрлө мактау һүзәрә, комплименттар еткер.

☺ Башқаларзың да фекерен тыңлай бел. Үзеңдекен генә көсләп такма.

Тиззән 23 февраль килеп етә. Үзегеззән иптәш-малайзарзы, атайзарығыззы үзегеззән матурлығығыз менән қуяндрығыз. Сөнки без, кыззар – гузәл, серле, матур, якты күңелле, йылмайып торған қояш нурзары кеүек балқыйбыз был ерзә.

Кузина Рената, 7-се б класы укыусыһы.

Мин бирешмәм!

Көтәм һине, карап төнгө күккә
 Ай яктыһы төшә миңең күзгә.
 Йондоззар йылмайып күз кыса,
 Тик һин генә юк, йәнем, янымда.
 Йомшак аҡ кар миңең уска төшә
 Иреп бөтә ул тамсы йәш һымаҡ.
 Һин булмағас, вақыт озақ үтә
 Килерһең кеүек, иртә яз һымаҡ.

**Вәлиәхмәтова Динара,
 8-се б класы укыусыһы.**

«Ыңыйлар»

Учредитель-Администрация
 МАОУ Башкирская гимназия-
 интернат г. Белебей РБ
 Выходит с 1 сентября 2005
 года.

Главный редактор З.Х.Исламова
 Ответственная за выпуск
 З.Х. Исламова .
 Верстка З.Х. Исламова
 Редакция может не разделять
 мнение авторов статей.

Адрес редакции: 452000, РФ
 РБ, г. Белебей,
 ул. Морозова, 2, каб. №36
 Телефон: 5-31-43
 Email: Bel_bg@mail.ru
www.Bel-bgi.ucoz.ru

Газета выходит один раз в месяц
 в редакции МАОУ Башкирская
 гимназия-интернат г. Белебей РБ
 Распространяется бесплатно.
 Тираж 40 экз. 22. 02. 2019 г.
 9. 00 ч.